

"בַּפְּרִי הָאָרֶץ"

"יוֹם כִּפּוּר"

"לִפְנֵי ה' תְּטַהְרוּ"

"כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל זֹטְאוֹתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהְרוּ"

ספורנו: כי ביום הזה יכפר. והטעם שתצטרכו עם זה גם לשביתה וענוי הוא כי אמנם הכהן בעבודתו יכפר בלבד וענין הכפור הוא הקטנת החטא והכנתו לקבל סליחה. **לפני ה' תטהרו.** אבל השגת הטהרה והסליחה הגמורה תהיה לפני ה' בלבד וזה בידוי ותשובה, שהוא לבדו ידע אמתתם ובשביל כך.

כלי יקר: לפני ה' תטהרו. כי אין יום כפורים מכפר כי אם לשבים (שבועות יג א), וקודם שיכפר עליהם ה' חייב כל אדם לטהר עצמו מכף רגל ועד ראש מכל טומאת העוון לכך נאמר לפני ה' תטהרו ולפני משמש לשון קודם. וגדולה מזו מצאתי בספר הזוהר (ח"ב פז ב) על פסוק מפני שיבה תקום (ויקרא יט לב) שקודם זמן השיבה יקום האדם משנת תרדמתו לשוב אל ה', קל וחומר לשון לפני, והיינו לפני בא יום ה' הגדול והנורא תטהרו על ידי התשובה ואחר כך יטהר ה' אתכם על ידי הכפרה.

וזהיר עוד על התשובה הפנימית הלבבית שהיא לפני ה' כי הדבר המסור ללב אינו נגלה כי אם לה' לבדו, שלא יהיה מן הצבועים הצמים ומתענים ומרבים תחינות כדי שיהיו מוחזקים לצדיקים והוא דור טהור בעיני הבריות ומצואתו הפנימית לא רוחץ, לכך נאמר לפני ה' תטהרו.

הכתב והקבלה: יכפר עליכם לטהר. הוסיף לשון טהרה אחר כפרה, יורה שיש בתשובה הכח להפוך הזדונות כזכיות, כי יש בלשון טהרה שתי כוונות, האחת הסרת הלכלוך והפסולת, כמו זהב טהור, מטהר כסף, שענינם מזוקק מן הסיג שהוסר ממנו הפסולת, והשנית זריחת זהר ובהירות (גלאנץ) כמו עצם השמים לטהר. **השבת מטהרו** (תהלים פ"ט) שפירושם זהרורית צחצוח ובהירות, ומשתי טהרות אלה דבר הכתוב, אמר מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, אם אתם תשתדלו לטהר ולהסיר מכם כל סיג החטאים וחלאת הפשעים אז ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, כלומר וכפר ויקנח חטאתיכם ויסיר לכלוכם, ועוד יוסיף שהמלוכלך בעצמו יתהפך להיות מצוחצח לאור זהיר ובהירות שהזדון עצמו יתהפך לזכות.

מהרש"א: (חידושי אגדות מסכת יומא דף פה) אשריכם וגו' ולפני מי אתם מיטהרין כו'. ולכאורה אין זה מפורש בקרא דמייתי ומה ענין דמיון הטהרה לזריקת מים הוא מבואר כי טומאת יצה"ר שנקרא טמא כמ"ש לב טהור ברא לי וגו' מכלל דאיכא טמא שהוא מסית את האדם לצד הטומאה שהיא טומאת מת כמ"ש צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו וכמו שטומאת מת בעי הזאת מי חטאת וגם טהרה בימי מקוה כן בעי בטומאת יצה"ר טהרה לגוף ולנפש וכמו שהזייה היא מן הטהור על הטמא ע"י אחר והטבילה במים ע"י עצמו לפני הטהור כן הדבר הזה זרקתי עליכם מים וגו' היינו מן הטהור הקדוש ברוך הוא על הטמא לטהר הנשמה וטהרתם מכל טומאותיכם הוא טומאת הגוף וז"ש לפני מי אתם מיטהרים מטומאת הגוף וסמך גם אקרא דמייתי לעיל לפני ה' תטהרו ומי מטהר אתכם מטומאת הנשמה ומפרש לה ונתתי לכם לב חדש הוא טהרת הגוף ורוח חדשה הוא טהרת הנשמה ועד"ז לב טהור ברא וגו' ורוח נכון וגו'.

העמק דבר: לפני ה' תטהרו. האי תטהרו מיותר, שהרי קאמר לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה', ע"ז דרש ר"ע שלהי משנה דיומא אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, ומפרש ר"ע טהרה זו בשתי כוונות, ויהא מתפרש לפני ה' גם על לפניו גם על לאחריו, וכאלו כתיב לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה', לפני ה' תטהרו, והכונה בפ"י הראשון כמשמעו שאתם מיטהרין לעמוד לפני ה' ולעבדו מכאן ולהבא בטהרה, והוסיף עוד פי' לפני ה' תטהרו, ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, פי' קדושת היום בעצמו מכפר על עשה אפילו לא עשה תשובה כמבואר בירושלמי יומא פ"ח ה"ז ושבועות פ"א, וכ"ה ברמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ב, אבל אינו מכפר אלא סוף היום כדתיניא בתוספתא יומא ספ"ד חומר בשעיר שהשעיר מכפר מיד ויוה"כ עם חשיכה, על כן בא הכתוב לזרז את האדם שישבו ויהיה מיטהר עצמו קודם שהקב"ה יטהר אותו בסוף היום, וזהו לפני ה' תטהרו.

ובא ר"ע והסביר הזרז ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, והרי זה דומה לילד שטינף את עצמו ובא אביו לרחצו ולנקותו, בא פקח אחד וא"ל איך לא תבוש להעמיס על האב כל הטרחה, אלא הקדם ורחץ עצמך כל האפשר עד שלא בא אביך, ואח"כ יגמור האב הנקיין, כך התשובה מכפרת על עשה בלי עצם היום של יוה"כ, וזה מיקרי שהאדם מטהר עצמו, ועצם היום בגזרת ה' מכפר על ל"ת, או אפילו על עשה אם לא עשה תשובה כנ"ל, ואמר הכתוב תנקו עצמכם קודם שבא ה' לנקות אתכם, זהו דרשת ר"ע.

"זוֹט עֲשֵׂת וְגַמְר זֹתִימָה טוֹבָה"

סג "מפרי הארץ"

הלכה

אורז זויים

א' האם מותר לצחצח שיניים בצום?

תשובה: במקום צער אפשר להקל. (סימן תקסה)

ב' האם מותר לטעום אוכל בצום?

תשובה: בתענית צבור אסור. (סימן תקסה)

חושן משפט

א' מי שהלוח לחבירו לפני שמיטה ולא עשה פרוזבול אם חבירו מחזיר החוב מה דינו?

תשובה: יאמר לו משמט אני. (סימן טז)

ב' כנ"ל כשיש לו כסף בבנק?

תשובה: לכתחילה יאמר משמט אני ואם לא אפשרי יש לסמוך על כך שהוא רק שיעבוד נכסים וכן שגם אם יגיד יחזירו לו וכן יש סברא שכסף בבנק כגבוי וכן ההפקדה בלשון פקדון. (סימן טז)

אבן העזר

א' האם אפשר לקדש אישה בלילה?

תשובה: מעיקר הדין אפשר ויש שהחמירו בזה. (עיין פתחי תשובה סימן כו)

ב' האם בסעודת ערב יוה"כ צריך פנים חדשות?

תשובה: יש להסתפק בזה. (עיין סימן סב)

יורה דעה

א' האם צריך להטביל כלים של מיקסר?

תשובה: מטביל בלי ברכה. (סימן קכ)

ב' הניח בכלי זכוכית במשך עשרים וארבע שעות חלב האם נהפך לחלבי?

תשובה: יש להחמיר שדינו כחלבי. (סימן קה)

פרשת ויכר – "ביצוות הקהל"

כלי יקר: הקהל את העם האנשים והנשים והטף. אמרו חז"ל (חגיגה ג א) אנשים באו ללמוד נשים לשמוע טף למה באים ליתן שכר למביאייהו. משמע מזה שמדבר בטף שלא הגיעו לחינוך דאם לא כן לא הוצרכו לטעם ליתן שכר וכו', וזה דוחק גדול כי זה דומה כאילו צוה שישאו עליהם משא מעצים ואבנים לבית ה' כדי ליתן שכר למביאייהם.

ונראה שכל עיקר צורך הקהל זה היה בעבור התשובה, לפי שאמרו חז"ל (ויקרא רבה ל ז) שיום ראשון של חג נקרא ראשון לחשבון עוונות, על כן הם צריכים לעשות תיקף הכנה אל התשובה והכנה זו היא הקהל זה שהמלך מקהיל את העם וקורא לפניהם מן אלה הדברים כי רוב הספר דברי תוכחות עלי עוון ודברי כבושים, וכבר ידוע שהקהל יש בו צורך גדול אל התשובה כי על ידי שהם מקהלים יהיו אגודה אחת ויטו שכם אחד לשוב אל ה' כדי שיהיו השבים רבים, לפי שדוקא בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים הקדוש ברוך הוא מקבל תשובת היחיד אבל בכל ימות השנה אין הקדוש ברוך הוא מקבל כי אם תשובת הרבים. (ועיי"ש במש"כ). "וזה שאמרו אנשים ללמוד" וכו' טף למה באים ליתן שכר למביאייהם, כי בזמן שישראל עושים תשובה אז מבקשים תחנונים מלפניו יתברך על מחילת העוון ויאמרו אם לא למענינו יעשה אזי יעשה בשביל גמולי חלב שלא פשעו כדאיתא בנוסח של אבינו מלכנו חמול עלינו ועל עוללינו וטפינו.

mprihaaretz@gmail.com

ניתן להורדה באתר דרשו

”מפרי הארץ”

סיבונים: תר”ג תר”ו תר”ז תר”ח תר”ט תר”י

בעניני: יום כיפור

א: מה מוטל על כל אדם בעשי"ת?

תשובה: לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב מהם.

ב: מ"ט חיוב לפייס דוקא בעיו"כ?

תשובה: כדי שיטהר מכל עונותיו כדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם וגו'.

ג: האם ילך בעצמו או ע"י שליח?

תשובה: ילך בעצמו ואם קשה לו או שיתפייס יותר ע"י שליח אפשר בשליח.

ד: כמה פעמים זקוק לילך, עם כמה אנשים, ומה צריך לומר לו?

תשובה: ג' פעמים ופייסו בכל פעם בריצוי אחר ויפרט מה שחטא לו אלא אם יודע שיתבייש מזה וילך עם ג' אנשים.

ה: האם ומתי צריך המוחל למחול?

תשובה: תמיד יש למחול אלא אם יגיע לו היזק או לטובת המבקש אך מלבו יסיר השנאה.

ו: אבל בעיו"כ – מה הותר לו?

תשובה: יכול לרחוץ שעה או שתיים סמוך ללילה.

ז: וידוי – האם מותר ולו אסור או צריך לפרט החטא – כשמתודה בקול, בלחש?

תשובה: אין צריך לפרט ובקול אין לפרט בחטא שלא מפורסם לרבים אך בלחש נכון לפרט גם בלא מפורסם?

ח: מהו שיעור אכילה שחייב עליה ביוה"כ, ומ"ט. ומ"ה שתיה והאם אכילה ושתייה מצטרפין?

תשובה: ככותבת הגסה דבזה מתישבת דעתו והוא פחות מכביצה מעט ובשתייה כמלא לוגמיו דידיה ואכילה ושתייה לא מצטרפין.

ט: איזו רחיצה אסורה ואיזו רחיצה מותרת?

תשובה: רחיצה שאינה לתענוג מותר כגון שמלוכלך ואם הזיע הרבה מותר ונכון להחמיר בזה למי שאינו אסטניס.

י: ממתי מחנכים את הקטן להתענות ולהשלים, וממתי מחנכים אותו מסיכה ורחיצה?

תשובה: לשעות בריא מבן תשע וכחוש מבן עשר ולהשלים למחבר מבן אחת עשרה ולרמ"א בכחוש לא צריך להשלים כי י"א שא"צ להשלים כלל וכל שמחנכים אותו לאכילה לא רוחץ וסך כלל.

רח' הר' קוק 1 ב"ב 0533107467

mprihaaretz@gmail.com

"מפרי הארץ"

"מבית הוועד" מהרב עמיחי זנזיה שליט"א

"הלברים עזיילים לאכלם בסוכה"

פת עד כביצה: אין חיוב לאכול בסוכה אבל יותר מכביצה חייב לאכול בסוכה בברכה.

פת הבאה בכיסנין: אם קבע סעודה עליה כגון שאוכל עוגיות במקום ארוחת בוקר חייב בסוכה ובברכה והמנהג שאפילו אוכל מעט יותר מכביצה ולא קובע סעודה עליו מברך ומ"ב כותב שמ"מ ישב אח"כ מעט בסוכה ויתכן שהברכה תהיה גם על הישיבה, ובשבת הואיל ומקדש על המזוזות חשיב סעודה ויכול לברך בודאי.

תבשיל כגון אטריות: אם אוכל בחבורה (כגון עם בני המשפחה) או שקובע סעודתו עליו חייב בסוכה ויברך. והמגן אברהם מחמיר שאפי' יותר מכביצה צריך סוכה לכן ישב ולא יברך.

בשר ודגים: מעיקר הדין אין חיוב לאכלם בסוכה אבל אם קובע עליהם סעודה כראוי להחמיר לאכול בסוכה בלא ברכה פירות וירקות אפי' קובע עליהם סעודתו אין חיוב בסוכה ובתשובות והנהגות מצדד להחמיר כיום שרגילים לקבוע על ירקות כמו תפוחי אדמה וכדומה שכשקובע עליהם יאכלם בסוכה.

יין ושכר: אין צריך סוכה אפי' כשקובע עליהם ויש אחרונים שמחמירים ולכן לא יברך עליהם (בקביעות) ועדיף שיאכלם תוך הסעודה.

ומים ושאר משקים כמו מיץ לעולם א"צ לשתות בסוכה ומי שיחמיר על עצמו לשתות רק בסוכה ה"ז משובח.

ויש לציין שאם אדם בתוך סעודתו נכנס לבית להדיה דבר אסור לו לאכול שם אפי' דבר שאינו חייב סוכה ובשער הציין מסתפק לומר שאפי' יש אוכל בפיו לא יבלענו חוץ לסוכה ובתו"ה הקיל.